

LENIN

CIUDNOV : ...la mine, frate, veneau personalități de vază la vînștoare. Dar de ce Lenin e mai presus decit toți — nu știu...

KAZANOV : — E un om simplu...

CIUDNOV : — „Simplu!“... Am văzut și simpli! Nu-i tot aia! Nu noi, tu și cu mine, putem înțelege de ce Vladimir Ilici nu seamănă cu nimeni“.

(Orlogiul Kremlinului, actul I, tabloul 3)

Cred că nu numai Ciudnov, bătrînul vînător din Razliv, se află în această situație. Părerea mea este că afirmația de mai sus poate aparține, într-o măsură sau alta, tuturor acelora cărora le revine sarcina de a întruhipa chipul lui V. I. Lenin.

Bineînțeles, faptul acesta nu înseamnă că trebuie să renunțăm la nobila misiune de a întruhipa chipul conducătorului proletariatuului mondial.

Inseamnă, dimpotrivă, că noi oamenii de artă ai socialismului trebuie să depunem toată dragostea, măiestria, să recurgem la tot talentul, puterea de muncă, abnegația și cunoștințele noastre, spre a reda chipul lui Vl. Ilici Lenin, cît mai concret, mai convingător, miilor de spectatori care vor veni la teatru, avînd propria lor părere, propria lor concepție despre Lenin, și care îl vor compara astfel în mod direct, pe plan emotiv, cu ceea ce li se va înfățișa pe scenă.

Un mic exemplu : cînd în ajunul Revoluției din Octombrie, Lenin a intrat în ilegalitate și a plecat la Razliv, în scop conspirativ el și-a ras barba ; tot astfel arăta el și în zilele Revoluției din Octombrie, dar dacă în actuala etapă istorică îl veți înfățișa astfel, nu veți dobîndi din partea spectatorului decît protestul său. Ceea ce înseamnă că, adevărul în artă se deosebește, întrucîtva, de adevărul mărunț din viață — acesta este adevărul *poporului* și vai de acel care îl va călca.

Teatrul de Stat din Timișoara și-a luat marea răspundere de a da viață pe scena sa, chipului care trăiește în toate inimile oamenilor muncii din întreaga lume. Faptul acesta constituie o experiență profesională cu totul nouă, ceea ce amintește într-o oarecare măsură de situația în care se afla teatrul sovietic în deceniul al III-lea, cînd dramaturgii și regizorii înaintați sovietici au încercat, cu succes, să realizeze, în teatru și pe ecran (Kapler, M. Romm, N. Pogodin, R. Simonov) cerințele istoriei și ale vieții însăși, privind realizarea pe scenă sau pe ecran a chipului conducătorului.

Consider ca foarte interesant faptul că în România, aceasta s-a întimplat în centrul regional Timișoara. Este interesant, pentru că aceasta constituie o mărturie a superiorității vădite a orînduirii socialiste ; și anume, ștergerea diferențelor între Capitală și provincie.

Se cerea din partea actorului un act eroic și iată că artistul emerit al R.P.R., Gh. Leahu, un actor interesant și multilateral, l-a săvîrșit și cred că nu exagerez. E de ajuns să pomenesc doi factori : marea răspundere față de muncă, lucru determinant, aci, precum și cele 25 sau 26 de probe de machiaj, care au fost făcute pînă cînd actorul și regizorul să se declare mulțumiți. Dar nu acesta este principalul. Care au fost împrejurările și condițiile ce au dus la rezultatele dobîndite ?

În primul rînd : talentul și concepția despre lume. Fără talent nici n-ar fi meritat să te încumeți la o asemenea muncă. Cît despre rolul concepției despre lume în munca actorului, cred nimerit să spun cîteva cuvinte. Tov. Gh. Leahu este membru de partid și toate problemele ideologice și politice pe care le abordează Lenin, în piesa *Orologiul Kremlinului*, îi sînt familiare, concrete, vii. De aici s-a înălțat acea bază de oțel, care a asigurat realizarea chipului marelui comunist.

În al doilea rînd, studierea profundă și temeinică a tuturor amintirilor vii ale contemporanilor. În al treilea rînd, o cercetare la fel de profundă și de atentă a realizărilor premergătorilor săi : Șciukin, Strauh ș.a. Vizionarea repetată a acelor cîteva metri de film documentar care l-au păstrat pentru posteritate pe Lenin cel adevărat, precum și studierea materialului iconografic : fotografii, desene, portrete, tablouri, sculpturi etc.

Și în sfîrșit, o analiză cu adevărat dialectică a caracterului geniului și Omului — cu literă mare— așa cum ne apare el din paginile minunatei piese a lui N. Pogodin, *Orologiul Kremlinului*, a doua parte a trilogiei sale despre Lenin.

Ultimele două congrese ale Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, au influențat profund această muncă. La capitolul luptei împotriva cultului personalității, Congresul al XX-lea al Partidului a adus o fundamentare precisă și științifică a problemei : conducător-partid-popor. Iar Congresul al XXI-lea, care a avut loc tocmai în perioada muncii asidue asupra piesei *Orologiul Kremlinului*, la teatrul din Timișoara, a imprimat spectacolului un suflu nou, contemporan, un sens nou, izvorite din cuvintele lui N. S. Hrușciiov „Acum pășim într-un stadiu hotărîtor al realizării ideilor marelui Lenin cu privire la electrificarea totală a țării” (din Raportul ținut la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S.).

Actorul, fire emotivă, nu a putut să nu se simtă atras de mobilitatea ce dă farmec acestei figuri excepționale.

Și aici, pe prim plan, apare neobișnuita energie, dinamismul, însușiri specifice ale caracterului marelui comunist, interesul lui viu și curiozitatea lui nestăvilită față de viață, în toate manifestările ei, legătura lui indisolubilă cu poporul, și dragostea pentru omul simplu rus, pentru muncitorul și țăranul rus.

...Zborul gîndirii geniale a conducătorului spre culmi inaccesibile unei priviri obișnuite... iar alături de asta, invidia puțin copilăroasă și atît de omenească față de un vînător mai norocos decît el...

...îmbinarea bunătății naturale, a căldurii sufletești și a bunăvoinței, cu intransigența ideologică aspră și uneori chiar plină de duritate...

...sentimentul umorului și cel al patetismului, care-l caracterizau în egală măsură...

...sentimentul concretului, realului, îmbinat cu visul nețărnut, conceput de el ca întruchiparea unor sarcini noi, ce stau în fața poporului și a partidului lui...

Aceste însemnări pot fi continuate la infinit și sînt convins că interpreții ce vor urma, vor găsi și vor dezvălui noi și noi aspecte ale caracterului lui Ilici.

Esențial este că munca lui Gh. Leahu, artist emerit al R.P.R., dovedește maturitatea măiestriei lui actoricești și nu mă îndoiesc că se va bucura de o caldă primire din partea spectatorilor.

Sînt de asemenea convins că un artist atît de exigent ca tov. Leahu nu-și consideră munca terminată și că drumul spre perfecțiune e nesfîrșit.